

***PATRIMONIUL, IDENTITATEA ȘI MEȘTEȘUGURILE
ROMILOR DIN JUDEȚUL CLUJ.
O CERCETARE SOCIOLOGICĂ***

CUPRINS

O contribuție consistentă și documentată la cercetarea comunităților de romi și a patrimoniului acestora Tudor-Alexandru Sălăgean	9
Dincolo de clișee și de percepții superficiale. O privire de "insider" asupra comunităților de romi din județul Cluj Ion Cârja	18
Introducere	23
CAPITOLUL I – Teorii introductive privind metodologia cercetării	48
1.1. Considerații privind etica și relevanța metodelor de cercetare folosite	48
1.2. Analiza de conținut a cercetării	49
1.2.1. Analiza SWOT	51
1.2.2. Scopul și ipotezele Analizei SWOT	51
1.3. Analiza cantitativă	54
1.3.1. Chestionarul	54
1.4. Analiza calitativă a cercetării	58
1.4.1. Observația participativă	59
1.4.2. Comunitățile de romi cercetate	63
1.4.3. Ipotezele observației participative	75
1.4.4. Grilă de evaluare a comunității	76
1.4.5. Interviu	76
1.4.6. Ipotezele interviului	82
1.5. Obiectivele cercetării	82
1.5.1. Ipotezele cercetării	84
1.6. Concluzii	86
CAPITOLUL II - Romii din spațiul românesc. Coordonatele unei evoluții istorice	111
2.1. Originea romilor	111

2.2. Romii din spațiul românesc. De la primele atestări documentare la provocările istoriei contemporane	114
2.3. Politici culturale în România interbelică	117
2.4. Reprezentarea romilor în perioada interbelică (1918-1939)	118
2.5. Numărul și caracteristicile demografice ale populației rome în recensămintele din perioada interbelică	119
2.6. Romii în România Mare și recensământul din 1930	121
2.7. Romii în perioada celui de-al Doilea Război Mondial și holocaustul romilor	125
2.8. Romii în perioada comunistă	129
2.9. Romii în perioada post-comunistă	137
2.10. Politici publice de configurare și valorificare a patrimoniului cultural și al identității romilor la nivelul societății românești	142
2.11. Concluzii	149
CAPITOLUL III - Romii. Delimitări privind identitatea și profilul lor ocupațional	155
3.1. Identitatea și evoluția ocupațională a romilor	155
3.2. Denumiri date romilor	160
3.3. Tipologii ocupaționale din perspectiva istorică	163
CAPITOLUL IV - Meșteșugurile și ocupațiile romilor din județul Cluj. Profilul lor ocupațional în perioada recentă	167
4.1. Profilul ocupațional al meșteșugurilor romilor din România	167
4.2. Meșteșugurile romilor din județul Cluj - estimări și evoluții cantitative	170
4.2.1. Meșteșuguri tradiționale reprezentative	171
4.2.2. Activități și ocupații netradiționale	172
4.3. Tipologia meșteșugurilor din județul Cluj - aspecte narative	174
4.3.1. Fierarii	174
4.3.2. Împletitorii	177
4.3.3. Lingurarii	180
4.3.4. Tinichigiii	183
4.3.6. Căciularii	190
4.3.7. Căramidarii	191
CAPITOLUL V – Cutume definitorii pentru patrimoniul material și imaterial al romilor	194
5.1. Concepte privind patrimoniul cultural material și imaterial	194
5.2. Tradiții legate de momentele de referință ale vieții: naștere, căsătorie, deces	198

5.1.1. Căsătoria	198
5.1.2. Nașterea	203
5.1.3. Decesul	206
5.2. Tradiții legate de viața de familie	210
CAPITOLUL VI - Interpretarea și analizarea datelor	212
6.1. Etica cercetării	212
6.2 Perspectiva axiologică asupra gradului de conservare a tradițiilor culturale rome	212
6.3. Analiza de conținut	213
6.4. Analiza cantitativă, chestionarul, sondajul	217
6.5. Validarea ipotezelor chestionarului	242
6.6. Validarea ipotezelor observației participative	248
CONCLUZII	272
BIBLIOGRAFIE	292
ANEXE	305
ANEXA 1. Analiza SWOT.	305
ANEXA 2. Chestionarul și datele rezultate din aplicarea lui	307
ANEXA 3. Fișă de observație participativă – tradițiile și patrimoniul cultural al romilor	321
ANEXA 4. Ghid de interviu	323
ANEXA 5. Interviu	325
1. Intervi cu un meșteșugar confecționar de coșuri din răchită	325
2. Intervi cu un lider al comunității romilor din Cluj-Napoca	331
3. Intervi cu președintele Asociației Ortodoxe Social-Misionare pentru Romi "Sfântul Moise Arapul"	337
4. Intervi cu un meșteșugar confecționar de căciuli și cojoace	342
5. Intervi cu un confecționar de moriști, mingi de rumeguș și pălării de <i>cowboy</i>	347
6. Intervi cu un rom gabor, confecționar de obiecte din tablă	351

ANEXA 6. Manifestări de Ziua Romilor	359
1. Manifestări dedicate zilei de 8 aprilie 2019, Ziua Internațională a Romilor	359
2. Ziua Internațională a Romilor la Cluj, cu Taraful "Lăutarii Ardeleni" din Gherla, 2015	362
3. VIDEO Romii au talent! Și nu doar ei. Finala la Cinema Mărăști. Cei mai buni vor cânta de Zilele Clujului	363
4. Ziua Internațională a Romilor, sărbătorită la Cluj, 2013	365
 O cercetare sociologică utilă și originală privind patrimoniul, identitatea și meșteșugurile romilor clujeni <i>Ela Cosma</i>	 367
 Volumele publicate în colecția <i>Biografii istorice transilvane</i>	 383